

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ролі вулиці Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщені в газеті рукописи не звертаються, хіба що дописувачеві явно означити, що бажає звороту свого рукопису на случай його непомищення та залучити поштовий стемпель на його пересилку.

НА СВОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТЕМИ.

Присвячуючи багато уваги подіям в Китаю, в Альбанії, по-можливо під Польщею та міжнародним подіям взагалі, ми повинні пам'ятати про одне: у нас є власні організаційні й освітні справи, про які ми мусимо дбати кожного дня. Коли ми їх занедаємо, то втрачимо цікавість і до міжнародних подій, перестанемо розбиратися у всьому, що має загально громадський інтерес.

Зараз же перед нами: членами й членками українських робітничо-фармерських організацій, перед читачами нашої преси, перед самою пресою, стоять кілька важких справ, які одночасно є справами цілого свідомого українського трудового населення Канади. Про них ми на цьому місці якраз хочемо пригадати.

ПРОВІНЦІОНАЛЬНІ З'ІЗДИ ТУРФДІМ В ЕДМОНТОНІ І ТОРОНТО.

З оголошених в нашій пресі повідомлень і програм відділи й товариства ТУРФДім та наші читачі взагалі знають вже, що в квітні відбудеться два провінційальні з'їзди Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім: в днях 14., 15. і 16. квітня відбудеться з'їзд провінції Альберти й Бритіш Колумбії — в місті Едмонтоні, а в днях 29. і 30. квітня відбудеться з'їзд провінції Онтаріо й Квебек — в Торонто. З'їзд в провінції Саскчеван не відбудеться, зате 19. березня відбудеться в Саскатуні ширші наради Провкому з представниками деяких відділів та з представником ЦВК.

Хоч недавно відбувся всекраєвий з'їзд ТУРФДім, то проте провінційальні з'їзди в Едмонтоні й Торонто мають дуже велике значіння, бо їх ухвали дотичать безпосередньо даних провінцій. Канада дуже велика країна і обставини життя в ній різняться між заходом, а сходом. Тому всі ухвали всекраєвого з'їзду треба переводити в життя в тих умовах, які існують в вище згаданих провінціях.

Крім того є кілька важких тільки тим провінціям справ. В Едмонтоні чи в цілій Альберті на порядку дня стоїть справа бурси. Справа великої ваги й її вирішення потребує пильної уваги та зацікавлення нею ширших кол робітництва й фармерства. Тільки на з'їзді, по спільному обговоренню, підтримавши своїх сил і засобів можемо ми вирішити цю справу позитивно. Так само справа організації робітництва й фармерства, освітня й культурна справа серед них повинна кожного робітника й фармера близько долягати, а ще більше справа нових будинків: чи кінче треба їх будувати, чи є тепер у нас на це средства і змога? Все це ми повинні виконувати тільки обдумавши добре наперед та зваживши свої сили. А для цього нам треба зібратися й порадитися.

Теж саме і в Онтаріо. Там замість бурси — справа Укр. Роб. Дому в Торонто, що вже будеться. Вона близько повинно дотичити всі наші організації на сході. Укр. Роб. Дім в Торонто має стати організаційним та культурно-освітнім осередком, що повинен міцно зорганізувати українське робітництво на сході. А побіч цього на порядку дня багато інших організаційно-освітніх справ, що їх треба обговорити й вирішити.

Тому ми кличемо: йдьте громадно на провінційальні з'їзди до Едмонтону й Торонто!

МІСЯЦЬ КВІТЕНЬ ДЛЯ РОБ. ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА.

Третя конвенція Р.З.Т. ухвалила, щоб в місяці квітні попросити по цілій Канаді кампанію за збільшення членства Робітничого Запомогового Товариства. Ми писали вже про це в одному з попередніх чисел "У.Р.В." Та це справа така, що її все треба пригадувати й розворушувати. Збільшення членства Р.З.Т. є лише на користь працюючим. Робітниче Запомогове Товариство повинно охопити всі українські працюючі маси Канади.

Ми, українські робітники й фармери в Канаді, у своїй допомогівій діяльності багато відстали. Українське населення в Злучених Державах давно вже поорганізувало в себе допомогіві організації й братства, тільки так їх поорганізувало, що на чолі їх поставило егомосців та "дипломатів", які дбають більш про власну шкірку, чим про робітничі болі. Тому між тими організаціями все находили й находять собі місце різні петрушевські "міністри" та петлюрівські отумани.

Українське населення в Канаді взялося пізно за організацію допомогівій діяльності у всеканадійському розмірі, але взявшись за цю роботу, поставило справу так, щоб з тої допомогівій організації була користь лише працюючим, щоб між нею не було місця ніяким "екс-міністрам" та "екс-отуманам". Працюючі повинні шире братися за організацію Робітничого Запомогового Товариства, щоб воно дало розвивалося ще скоршим темпом, як в минулому році. У інших народів, що давно почали організуватися на допомогівому фронті, ми бачимо прийоми для старих і немічних членів та великі сиротинці. А де мають притулок українські немічні чи старі нездібні вже до праці робітники? Де мають притулок сироти, що лишаються після смерті своїх родичів, українських робітників і фармерів? Як-що такими сиротами не опікуються добрі люде, то забрано їх до закладів, або просто деморалізує їх вулиця. А про старців і калік, то й говорити нема що, так тяжке їх положення.

Коли ми хоч на хвилину застаномосимо над тим, що завтра ми також будемо нездатними до праці старцями, або що завтра нас може поклічати при праці, можуть наші діти остати сиротами без куска хліба, то прийдемо до заключення, що наше місце повинно бути в Робітничому Запомоговому Товаристві й то чим скорше. Коли-ж ми є вже у немю, то доложим всіх старців, щоб членство його подвоїлося.

Тож всі до праці в місяці квітні для збільшення членства Робітничого Запомогового Товариства!

НАША РОБІТНИЧО-ФАРМЕРСЬКА ПРЕСА.

Говорючи про працю й розвиток наших організацій, повинні ми ані на хвилину не забувати про свою пресу, бо не можна уявити собі розвитку організації без розвитку своєї преси.

22. березня минуло вісім літ існування "Укр. Роб. Вістей". Це є все-ж таки досить поважна річниця і на неї треба було вчасно звернути увагу та пояснити основно значіння "Укр. Роб. Вістей" в життю українських працюючих мас Канади, зробити подрібні підсумки праці за вісім літ, зацікавити цим наших читачів та організації. На це треба було часу, якого так бракує у нас. Тому відбуто лише формальність — написано редакційну статтю в декь восьмої річниці й на тим скінчено.

А преса-ж, це наш язик, організатор, вчитель, лучник, керувник, про зміщення й поширення якого ми повинні дбати кожної хвилини, а не лише в травні та листопаді. Чи то кампанія на Укр. Роб. Дім в Торонто, чи за збільшенням членства Р.З.Т., чи то з'їзди наших організацій — всі вони нерозлучно зв'язані з нашою пресою, а з "Укр. Роб. Вістями" в першу чергу. Ми вже й не згадуємо тут про ті світові події, що про них нас інформують та їх нам розяснює наша преса.

Минулі з'їзди наших організацій нахвалявали: збільшити "Фармерське Життя" на 8 сторін; видавати журнал молоді; видавати партійний журнал, видати звіти з'їздів; календар, альманах, статут, драматичні твори, обіжники, організаційні брошури, членські книжки, стемплі, оголошення, листівки, порадики, лекції — і все це повинно бути на час. Мало хто застановлявся над тим, якими средствами це зробити та якими силами. Говорено друко про те, що до нового приміщення перенесено старі друкарські машини й висловлено тверде бажання, щоб до року "У.Р.В." стали дзєвником, а "Робітничий" — тижневником.

Це все дуже гарне й здійснимо, але при яких умовах? Лише при тих, що при кожній кампанії наших організацій треба пам'ятати про нашу пресу, яка має йти вперед всіх наших кампаній та організацій. Число передплатників нашої преси повинно стало зростати, коли ми бажали, щоб наші організації росли та розвивалися освітньо й культурно. Про це повинні пам'ятати всі відділи наших організацій, всі читачі, а зокрема провінційальні з'їзди ТУРФДім в Едмонтоні й Торонто, що саме зближаються.

Всі-ж ми разом, стежучи за міжнародними подіями, ані на хвилину не забуваючи про наші власні справи, що стоять на часі перед нами. Може вони нам видаються малими, незначними, але не забуваймо, що кожна велика річ складається з малих частин.

КРИЗА ТРЕЙД-ЮНІЙНОГО РУХУ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ І КАНАДІ.

Вільям З. Фостер про робітничий рух в За. Державах і Канаді.

Гнилий провід в робітничому русі.

Відомий провідник лівого крила в трейд-юнійному робітничому русі в Злучених Державах, Вільям З. Фостер, вмістив у канадійському "Воркері" цікаву статтю про стан робітничого руху в Канаді й Злучених Державах. Він каже, що загальний робітничий рух в Злучених Державах і Канаді переживає тепер глибоку кризу. Реакційні лідери Американської Федерації Праці своєю корупційною та застарілою політикою доказали свою невідповідність справлятися з тими проблемами, що стоять нині перед робітничою класою. Вони провадять робітництво від поражки до поражки й зараз допровадили робітничий рух до небезпечного стану.

Від поражки до угодовства.

Всі ті збудочки, що робітництво завойовувало в часі війни й за затримання яких воно боролося після війни у всіх галузях індустрії в Злучених Державах, де лише були юнії: в сталевій, текстильній, майнерській, залізничній, друкарській, краєвській, в різних і ин. — всюди робітництво зазнало поражки.

Замість злучити сили робітничого, направити помилки минулого і розпочати контрнаступ на властителей, лідери А.Ф.А. збільшили свої помилки угодовством з капіталістами, прийнявши так звані "В. & O. plan", що базується на теорії співробітництва робітників з капіталістами для поліпшення продукції. Це здегенерувало трейд-юнії в напів-компанійні юнії. А це в свою чергу споріднює з законом Ватсона-Паркера, який недавно відмовив 1,800,000 залізничним робітникам права страйкувати й зв'язав їм руки й ноги примусовою угодою.

Юнайтед Майн Воркерс оф Америка в небезпеці.

Майнерські робітники, каже Фостер, є розп'яті сучасним станом. Цілий ряд минулих років властителям, хоч формально зв'язані джексонівською угодою, розвивали юнії, знижуючи заробітну платню. Луїс нічого не зробив, щоб цему за-побігти. За два роки від Юнайтед Майн Воркерс оф Америка відпало 130,000 членів. Ця ю-

нія цілковито втратила такі дистрикти, як Вест Вирджинія, Колорадо, Кентокі, Алабама, Тенесі, Мериленд. Багато великих дистриктів здеморалізовано. Сумна доля дистриктів Ю.М.В.А. в Альберті й Новій Скошії добре відома канадійським робітникам, щоб про них тут згадувати.

Луїс не тільки нічого не зробив, щоб спасти юнію, але він провадив завзяту боротьбу з тими поступовими елементами, що боролося за єдність та боездатність юнії. Луїс старався лише або через "В. & O. plan", або через якусь иншу угоду з властителями затримати хоч таку юнію, що змогла-б йому та його поплечникам платити велику платню. І тепер виторилося таке положення, що ціла майнерська юнія в небезпеці. Розбиття-ж майнерської юнії було-б великим нещастям для цілого робітничого руху.

Канадійські юнії мусять вибороти автономію. Канадійські робітники мають гіркий досвід з реакційної політики та бюрократії Американської Федерації Праці. Система повного прив'язання канадійських юній до американських є надто перестарілою, якщо взагалі вона коли-небудь була правильною. Прийшов час, коли канадійські юнії повинні вибороти для себе автономію, потрібну для збудування сильної, міцно спаяної всеканадійської організації, здатної оборонити свої інтереси економічно й політично.

Ліве крило в трейд-юніях Канади й Злучених Держав повинно зрозуміти цей факт і злучитися для його здійснення. Робітники Канади й Злучених Держав є зв'язані багатьма спільними інтересами. Тому робітничий рух в обох країнах повинен найтісніше співробітничати. Сучасна-ж система організації цему не сприяє. Вона деморалізує канадійських робітників. Тому вона мусить поступити місце високорозвиненої системи автономії, яка дасть змогу канадійським робітникам вільно й ефективно об'єднатися.

Драмгурток при Укр. Роб. Домі у Вінніпегу відграє в суботу, 26. березня славну драму "Розбійник Кармелюк". Набувайте вчасно тикети!

БЕСКО ЗАПЛАТИВ НАЗАД ПОДОРОЖ РОБІТНИКАМ ДО АНГЛІЇ.

Агенти Бритіш Емпайер Стіл Корпорейшен з Нової Скошії спровадили робітників - майнерів з Скотляндії. Це не дивлячись, що самі місцеві майнері працюють переважно по два дні на тиждень за жєбрацьку платню.

Агенти БЕСКО увихалися між майнерами в Скотляндії й намовляли їх до Канади, обіцяючи по \$5.40 платні на день і шість днів праці в тиждні. Але скотляндські майнері, бодай частина їх, були на стільки розумні, що зажадали контракту, посвідки на папері, що вони по приїзді в Нову Скошію дістануть обіцяну платню.

Приїхали, а тут ні платні, ні роботи, бо й місцеві робітники не мають що робити. Агенти БЕСКО нічого з цього собі не робили, бо вони привезли цих майнерів для того, щоб при їх допомозі знизити й так нужденну платню місцевим робітникам. Однак скотляндські майнері, це не залякані беззичі мігранти, але свідомі борці робітничої класи. Вони заявили, що не стануть до иншої роботи, тільки до тої, до якої їх привезено й тільки на тих умовах, що їх зазначено в контракті.

Так вони ходили, домагалися, аж нарешті прийшли в Сидней до міської ради й сказали, що місто повинно їх кормити, бо вони не мають грошей. Там вони спали на підлозі в салі міської ради.

Вони казали роботи з ними одно з двох: або дати їм працю після вимог контракту, або відвезти їх назад через океан до дому. І в кінці кінців БЕСКО мусів заплатити 16-ом робітникам тикет назад до старого краю.

Положення серед майнерів Нової Скошії дуже тяжке. Минулого року майнері в Сидней працювали лише сім місяців з половиною, а цього року ще ані одна майна не випрацювала половини місяця. Майнерам заявлено, що роботи не буде аж до травня. В майні число 3 майнері працюють лише по 2 дні на тиждень й це є тільки дві майні в сиднейському дистрикті, що працюють, бо решта стоять замкнені. Дещо по-верх дві тисячі майнерів працюють в тих двох майнах, нічого не заробляючи.

Лідери 26-го дистрикту Юнайтед Майн Воркерс оф Америка нічого не роблять, щоб поліпшити положення майнерів, за винятком хіба того, що одночасно з президентом БЕСКО послали до Оттави до уряду свого писання з просьбою, щоб уряд наклав високе цдо на довіз вугля до Канади з закордону, а в той спосіб БЕСКО зловбуде монреальський ринок та платитиме майнерам вищу платню. Одним словом властители дурять майнерів монреальським ринком так само, як минулими роками дурили вони майнерів західної Канади східним ринком.

В неслідок бездіяльності юнії, майнері 26. дистрикту масово покидають Ю.М.В.А. й дєлять стовість членами О.В.Ю. (також винимали саїну за носату! — М.), а дєлякі взагалі цуряються юнії.

Такє тепер положення серед майнерів Нової Скошії. Досить тяжке це положення між майнерами Англії після довготривалого страйку, то в Новій Скошії таке воно, що й англійські майнері від него втікають. Мусій.

СПРАВА МИХАЙЛА БІЛОГО.

"Новий Час" з 23. лютого подає подрібні розправи Михайла Білого перед судом в Тернополі, а потім перед найвищим судом у Варшаві. З тої статті відомо, що в Тернополі Білого боронив адвокат Розенфельд, а перед найвищим судом у Варшаві боронив нянійні виннігеськими робітниками адвокат Степан Шухевич.

Ось що пише про це "Новий Час": "Дня 16. лютого відбулася перед Найвищим Судом у Варшаві касаційна розправа в карній справі Михайла Білого з Березовиці Вєликої за злочин головної зради. Ця справа є так интересна, що варта з нею докладніше познайомити читачів.

Прокуратор при окружнім суді в Тернополі обжаловував Білого за це, що він в серпні 1926 р. в Березовиці Вєликій дав Теодорові Догванові кілька комуністичних брошур до прочитання; тому, що в брошуррах тіх, після погляду прокуратора, накликувало до нагальної зміни форми правління в Польщі, до нагального відлучення земель замешкалців з України, а надто стараність викликати погороду і ненависть до державної адміністрації, тому обжаловано Михайла Білого за злочин головної зради, як провідника і бунтівника, а надто за злочин заворушення публичного спокою.

При головній розправі перед окружним судом в Тернополі, Білий признав факт вручення комуністичних брошур, а лава протягх дєв'ятьма голосами проти його потвердила питання що до обох злочинів. По проголошенню вердикту суддів приєжглих оборонче обжалованого, адвокат д-р Розенфельд з Тернополя вніс, аби трибунал ухилив вердикт суддів присяжних тому, що вони помилилися і тому, що він не має причин до вєсення зажалення неважності. Трибунал відмовив цьому вєсенню і, своїм вироком з дня 2. листопада 1926 р. засудив Білого згідно з вердиктом лави прися-

глих на кару смерті, бо за цей злочин инша кара не є предвиджена.

Як вище згадано, дня 16. лютого відбулася касаційна розправа перед найвищим судом у Варшаві. Цєю справою заїтересувалися у Варшаві до тої степені, що до розправи явилися (перший раз перед найвищим судом) кореспонденти варшавських часописів.

Судом провадив СНС. Ангерман, брали ще участь СНС. Крижановський і Міжінський. Генеральну прокуратуру заступав ген. прокт. Семільський, оборону вносив д-р Ст. Шухевич, адвокат зі Львова.

Оборона станула на становищі, що в данім випадку суд примінив хибний припис карного закону. Припис відноситься до такого случаю, як повстання, революції і т. п. Генеральний прокуратор в більшій часті прихилився до виводів і правних поглядів оборони, а найвищий суд вирок зніс і переказав справу окружному суду в Тернополі до поновної розправи.

ПОЛІЦІЯ ЗАБОРОНЯЄ СЛОВА 'УКРАЇНА', 'УКРАЇНЕЦЬ'.

Для протесту проти передання частини Підкарпатської України Словакам, комуністична партія скликала в містах Ужгороді й Мукачеві народні збори.

В Ужгороді підчас промови тов. О. Гаті, поліійний урядовець зажадав, щоб у промові не вживалося слів "Україна", "Україніці". Другого промовця тов. Бойчука представник поліції позбавив слова за те, що він ужив виразу "українське населення". Тов. Тєсичеву поліційнт не дав говорити та вживте ін слово "Підкарпаття". Нарешті, підчас промови т. Деркача, поліція цілком закрила збори, ніби-то щоб не раз довести що то за "воля" слова зборів у "демократичній рєспубліці".

В обох містах збори були дуже бурхливими.

КОЛЮЧКИ.

Хто читав статтю про Шевченка в "Кан. Укр." з 9. березня й нічого з неї про Шевченка не зрозумів, то нехай не дивується, бо на початку IV. розділу тої плутанини сам її редактор каже:

"Щоби розуміти Шевченка треба бути Шевченком".

Отже пише про Шевченка, сам його не розуміючи.

Ось вам кілька цих плутанин про Шевченка із згаданої статті "Кан. Українця":

"І який так сьогодні запам'ятав нас Українців — розділених міжусобицями і розшарпаних, якийсь чужинець: "а хто Вас Українців властиво об'єднує", то певно могли ми відповісти йому: "Оден одинокий Шевченко".

І тут-же в тій самій статті та кий звірці того "об'єднання":

"Наші найбільші богохульники, українські анархісти-руїніки і вся найможливіша погань..."

Це так "Кан. Укр." на честь Шевченка кличе Українців до об'єднання.

А послухайте-ж тільки, що дає "Кан. Укр." пише:

"Шевченко містить в своїй душі весь нарід без винятку. І добрих і злих. І свідомих і неспівдомих руїніків і безбожних і сам "Кан. Укр." в тій-же статті каже, що "українські анархісти-руїніки" і "найбільші богохульники" — це "найможливіша погань".

Гей, ясновельможні панове, як-же таки Шевченко міг містити у своїй душі таку "найможливішу погань"? Це-ж, братице, вам владоса ще гірше, як з гнильцями...

Або послухайте це, лодоньки добрі, "побожного голосу" "Кан. Укр." про Шевченка.

"Шевченко є в першій мірі Великий Поет!" Шевченко величезний артист". Шевченко є з Божої ласки для України уродженець Гейн-Поет. Шевченко переріс багато учнів. Душа Шевченка бігла за неспівом. "Шевченко з Божої ласки більше удуховлений, чим так сказати бачи — у чоловічий". "Шевченко раз одушевлявся чимсь — то знов опісля те саме ганить". (Ой, це вже не гармонізує! — К-ко) "Душа (Шевченка) настроювалася після настрів". Шевченко "був все більше добра, абсолюту — Духа, більше Бога, чим ми".

Нарешті — "Але се може зробити не той, хто навіть більше абсолюту - Бога, але таки сам Бог!"

Так таки й написано — сам Бог!

І проте цей "сам Бог" "містити в своїй душі": "І свідомих і неспівдомих руїніків... і побожних і безбожних", яких "Кан. Укр." називає "найможливіша погань".

Та коли-б то вже на тому кінець. А тож слухайте далі, що сталося:

"Але Шевченко не сказав, як рвати кайдани, як встане Україна".

Ну, от маєш? Ось тобі й геній, й артист, і "удуховлений" і "сам Бог", а "не сказав, як рвати кайдани" та як встане Україна.

За що-ж тоді так величаєте?

Знаєте, чому Шевченко "не сказав, як рвати кайдани та як встане Україна"?

"І цього він не потребував казати. Він зробив своє, а решту оставив другому Мойсєєві... Се діло вже другого генія який по ним мав прийти і прийшов шкє".

На цьому вдавився редактор. Не вивомив, хто то той "другий геній", коли він прийшов і яка його адреса.

Чи не є це часом нашкодок "гетьмана дурного", який за допомогою "екс-міністра" та "екс-кашовара" хоче плести на Україну "кнуту вузловату"?

Руї-ї-на йому, братице, без гнильці.

Куркулєнко.